

OBS! OBS! OBS! OBS! OBS!

ÅRSMÖTE **För Värna Adelsö**

Lördagen den 16 juni kl 11-13
I Hembygdsgården

Information, frågor och diskussion om:

- Borins Handelsbod, Patrik Borin berättar
- FORTUMS elnät och utveckling –Varför blir det långa strömbavbrott? Anders Sjögren, Fortum informerar
- Återvinningsstationen
- Allmän information i några andra viktiga ärenden

Därefter vanliga årsmötesförhandlingar

VÄLKOMMEN!

Motioner ska vara inlämnade till ordförande Jan Gertz senast en vecka före årsmötet, antingen i brevlådan vid Gredby Såg, eller via e-post: brijan@spray.se. Jans telefon är 070-2371034 eller 08-56051007.

Kallelse och föredragningslista anslås på anslagstavlorna på Adelsö i god tid före årsmötet.

ADELSÖNYTT MAJ 2012

Kung Ladulås går igen nedanför Pannrummet

MER I DETTA NUMMER:

*Tummen ner för storexploatering vid Sjöängen
Arriva lovar mindre lokalbuss till vintern*

Adelsö sjötrafik - Båttaxi

Båt till Birka 2012. Avgång dagligen 15/5 - 15/9

m/s Gäddan

Rastaholm > Birka (180 kr. T&R)	Hovgården > Birka (150 kr. T&R)
09.45	10.30
11.30 (endast best)	11.00
13.30	12.15
	13.00
Birka > Rastaholm	Birka > Hovgården
13.15	14.00
17.00	15.00
	16.00

Extraturer på begäran vid föransmälan till:
Båten direkt: 072 328 45 65, eller: E-post:rolph@telia.com,
www.adelsosjotrafik.nu

Har du inte redan betalat medlemsavgiften för 2012!?

Oavsett om du är medlem tidigare eller inte hoppas vi på ditt stöd till Värna Adelsö. Vi är idag över 300 medlemmar och ju flera medlemmar desto tyngre väger våra argument i diskussioner om Adelsös intressen och framtid.

Avgiften för 2012 är för närvarande bara 50 kronor per person och år. Den betalas in på Värna Adelsös plusgiro konto 136 05 72-0.

Det är viktigt att ange vem eller vilka avgiften avser. Medlemsavgifterna täcker inte fullt våra kostnader för bl.a. Adelsönytt, så vi är mycket tack-samma för ett frivilligt bidrag utöver den låga avgiften.

Har du frågor om avgiften kan du kontakta vår kassör Mats Lundgren per e-post matslu@telia.com

Ansvarig utgivare: Björn Rydberg
Redaktion för detta nummer:
Björn Rydberg, bjornrydberg@comhem.se
Ingela Westerberg, ingelawesterberg@telia.com
Annonser: Christer Svanberg, info@foodfield.se"

Glädjeämnen och långbänkar

I bland ger våra ansträngningar snabba resultat, ibland drivs viktiga frågor i långbank. Det senare fallet gäller busstrafiken som emellertid ser ut att få en bra lösning i och med vintertidtabellen. Vi har verkat för fler bostäder för äldre på Adelsö utan synbara resultat än. Även kampen för att göra det möjligt för dem som inte har dator att kunna stå i bostadskön har varit seg, liksom vårt arbete att förbättra busstrafiken på ön. Men vi ger oss inte utan återkommer till inblandade parter gång efter gång.

Twister kan uppstå t.ex. i våra kärnfrågor allemansrätten, natur- och bebyggelseskyddet. Värna Adelsö erbjuder sig, där så passar, att gå in som hjälpende hand för att förhindra att tvister fördjupas eller att långsiktiga lösningar uppstår. Detta sker i så fall genom samtal med berörda parter. Om det inte lyckas, och tvistefrågan är central för Värna Adelsö, kan vi koppla in myndigheter till exempel länsstyrelsen eller kommunen.

Varje säsong dyker det upp nya stora och små frågor som är av intresse för alla adelsöbor. I Adelsönytt försöker vi spegla vad som händer. Vi gör också vad vi kan för att hålla vår hemsida under "adelsso.se" aktuell och tillgänglig för alla intresserade.

Detta är femte gången som Adelsönytt kommer ut. I detta nummer har vi också med några annonser. Anledningen är att våra medlemsavgifter inte fullt ut räcker till för att göra tidningen. Ett stort tack till de annonsörer på och utanför Adelsö som bidrar till att göra utgivningen av denna tidning möjlig!

Värna Adelsö hade 2011 ett stöd från drygt 300 betalande medlemmar, ett nytt medlemsrekord. Det glädjer oss och vi ser det ökande antalet medlemmar som ett tecken på att en hel del av det vi åstadkommer röner uppskattning hos såväl åretruntboende som hos fritidsboende.

Vi önskar alla på Adelsö en riktigt skön sommar och vi tackar för det stöd ni givit oss. Vi ses på Värna Adelsös årsmöte lördagen den 16 juni i Hembygdsgården klockan 11!

Jan Gertz, ordförande

VA-problem stoppar Giertta

Nej till stor utbyggnad söder om färjeläget, men positiva signaler för 7-8 hus längs vägen mot Väsby hage.

Gierttas planer på stor-exploatering vid Sjöängen blir sannolikt en tumme.

Den omfattande exploatering som Adam Giertta tänkt genomföra vid Sjöängen på Munsö ser inte ut att bli av. I varje fall inte nu och inte alls i den omfattning som Giertta tänkt sig. Det har handlat om totalt 45 bostäder norr och söder om färjeläget (se kartan).

Men den miljöbedömning som kommunen tagit fram visar att en så omfattande bebyggelse kommer att kraftigt påverka miljön ("en betydande miljöpåverkan"). Det blir nödvändigt att ansluta bebyggelsen till kommunens vatten- och avloppssystem något som kostar stora pengar, uppemot sju miljoner kronor. Det vill

exploatören inte betala.

Byggnadsnämnden beslutade på sitt sammanträde den 2 mars att nämnden inte vill ta ansvar för den stora utbyggnaden söder om färjeläget, Sandhammar. Den frågan skickar nämnden vidare till Kommunstyrelsen för bedömning. Kommunstyrelsens arbetsutskott kommer att behandla frågan senare i vår.

– Men redan nu står det klart att vatten och avlopp är problematiskt att lösa för en så stor etablering, säger miljö- och stadsbyggnadschef Johan Hagland.

Giertta erbjuder istället att gå vidare med 7-8 hus norr om färjeläget längs vägen mot Väsby hage. Det kan också bli fråga om att förbättra servicen för väntande på bussen och färjan, till exempel en parkeringsplats, butik eller kiosk, toalett och väntrum. Byggnadsnämnden är också positiv till en uppsnygning av färjeläget med en gemensam brygga med gästhamn. Nu startar arbetet med att utarbeta en detaljplan. Det kommer att ta sin tid.

Eva Külper (MP) yrkade i Byggnadsnämnden att planarbetet ska avbrytas för områden som ligger inom strandskyddszonen.

Björn Rydberg

FOTO: OVE WESTERBERG

Kurön fyller 100

Adelsöborna särskilt välkomna!

På Frälsningsarméns behandlingshem Kurön gällde tidigare landstigningsförbud och allt var lite hemligt. Men nu slår man upp dörrarna för en stor jubileumsfest den 2 juni.

Dagen innan, fredagen den 1 juni, är dock reserverad för särskilt inbjudna kollegor och experter i behandlingsbranschen. Bland dem regeringens

utredare Gerhard Larsson och landstingsrådet Birgitta Rydberg, ansvarig för landstingets missbruksvård och deltidsboende på Adelsö.

Men från klockan 9 lördagen den 2 juni blir det öppet hus för allmänheten med korvgrillning och fika, guidning och visning av behandlingshemmet. Museet är öppet hela dagen, verksamhetschefen Leif Persson talar, filmen Kurön 2011 visas och klienter berättar. Senare blir det

information om Kuröns historia, då visas också journalfilmen Kurön 1914.

Klockan 12 inleds en regatta runt ön med att ångfartyget Mariefred drar i ångvisslan (Hon går en omväg denna dag för att hylla jubilarer). I regattan deltar en mängd båtar och fartyg. Startskottet avfyras av Frälsningsarméns högsta chef för Sverige, Marie Willermark, statsrådet Carin Elmsäter Svärd och Birgitta Rydberg.

Alla på Adelsö är välkomna att vara med. Båtar kommer att gå i skytteltrafik från Hovgården från och med klockan 10 på förmiddagen. Det går också bra att ta sig till Kurö med egen båt. Men då gäller förtöjning i naturhamn, gärna på västsidan av Kurön. Stora hamnen kommer att vara fullbelagd.

– Med det här firandet hoppas vi kunna sprida kännedom om vår verksamhet, både hos branschfolk och allmänheten. Det skulle vara roligt om många adelsöbor kan vara med, säger Kuröchefen Leif Persson.

Kurön med Frälsningsarmén som huvudman och ägare är en av landets stora behandlingsverksamheter för så kallat Hem för vård och Boende för missbrukare. Tidigare vände sig verksamheten till enbart män. Idag är också kvinnor välkomna. Åldersgränsen är 23 år.

Kurön har 63 vårdplatser som alla är belagda. Det är främst kommuner, landsting och arbetsgivarnas före-

LITE KURÖHISTORIA

På Kurön har det bott bönder och fiskare i hundratals år. Kuröns siste bonde Gustaf Andersson sålde 1906 hela ön till tre stockholmare för 25 000 kronor. Köparna hade planer på att stycka av för sommarstugetomter. Men antagligen kom de fram till att Kurön låg för långt från stan. I vart fall blev planerna inte av. I stället blev det Frälsningsarmén som köpte hela ön i september 1911. Vårdhemmet öppnade i liten skala redan våren 1912.

tagshälsovård som betalar vården. Den dagliga behandlingsverksamheten genomförs i en miljöterapeutisk miljö och tradition. Gruppaktiviteter varvas med behandlingssamtal och studier.

Mer info om programmet finns på www.kuron.se.

Björn Rydberg

ENERGIKICKAT FÖRENINGSLIV

Föreningslivet på Adelsö blomstrar. Föreningarna har blivit allt aktivare och flera nya har tillkommit. Adelsönytt har tagit temperaturen.

FOTO: OVE WESTERBERG

"AIF – LITE ROLIGARE"

På temat "Lite roligare" har AIF skruvat upp aktiviteterna i den gamla anrika idrottsföreningen (bildad 1927). De ska vara roligt att arbeta på alla nivåer i föreningen är mottot.

– Klubbledningen har blivit mycket effektivare och vi jobbar nu mer som

ett företag, säger Anders Frisk som är ny ordförande sedan mars 2011.

Han berättar att han började med att samla föreningen på en tvådagarskonferens för att gå igenom svagheter och styrkor och diskutera hur man kunde förändra sättet att jobba.

Och det har fått resultat: Fler medlemmar och fler aktiva.

Verksamheten är omfattande: Över 100 personer i alla åldrar är till exempel med och spelar pingis. Innebandyn samlar allt fler. Längdskidåkning har det varit när snön har räckt. Bland annat på det preparerade spåret i Lindby. Två från Adelsö deltog i Vasaloppet i våras. I Hembygdsgården pågår yokakurser varje onsdagskväll och aerobics varje torsdag. De som vill ta det lite lugnare kan motionspromenera. För boule finns nu fyra nya banor på Adelsövallen. Och "Sotar-Ubbe" (Urban Hasselström) drog i gång en buggekurs förra året.

I framtiden kan det bli en satsning på cykellopp. Troligen mountain bike. Löpning är en annan framtidsgren.

AIF:s viktigaste gren är ändå fotbollen. Här finns två lag på seniorsidan. Föreningen vill satsa på både bredd och elit, säger Anders Frisk.

– Det räcker inte att med att bara vinna derbyt mot Munsö. A-laget ska klättra högre upp från division 7. Men det kräver hårt arbete, konkur-

rensen inom fotbollen blir allt hårdare. Det som känns bra är att vi erbjuder alla som är intresserade att spela utifrån sin egen nivå.

AIF ökade sitt medlemsantal till 400 förra året. Målet är 1000 medlemmar. Även fritidsboende är välkomna.

Förutom den rena idrotten ordnar AIF Midsommarfesten, danser på sommaren (det blir flera i sommar) och Valborgsfirandet tillsammans med Värna Adelsö och Alsnu Vikingar. Den nya klubbstugan vid Adelsövallen är en bra bas för all verksamhet.

Anders själv är en kämpe. Han har ingen fast anknytning till Adelsö längre. Bor i Hässelby och har sitt kontor i Täby. Ändå åker han regelbundet den långa vägen till Adelsö för att jobba med AIF.

– Jag är uppväxt på Sättra, älskar Adelsö och tycker att det är stimulerande att hålla på med AIF:s viktiga verksamhet. Det är roligt att arbeta med en förening som har framtiden för sig vilket hela styrelsen tycker!

Mer info finns på adelso.nu

BR

Värna Adelsös syfte är att slå vakt om Adelsös natur och kultur samt att främja möjligheterna att bo och arbeta och tillbringa fritid på ön.

Birkakören sjunger in Valborg

FOTO: OVE WESTERBERG

NYSTART FÖR BIRKAKÖREN

Birkakören, som är en fristående kör i samverkan med Studieförbundet Vuxenskolan, har fått en ny professionell ledare från årsskiftet, Johan Wallnäs. Johan, som känner Adelsö sedan barnsben, är son till Nils Wallnäs, som var med och startade kören 1974.

– Jag tycker det är väldigt roligt att få arbeta med Birkakören. Det finns ett starkt engagemang, musikalitet och en väldigt sångarglädje, säger Johan Wallnäs.

Kören har visserligen sina rötter på Adelsö, men idag kommer körens medlemmar från många delar av Ekerö kommun och från Stockholms västra förorter.

Repertoaren erbjuder glad och lekfull sång från en musikaliskt seriös plattform, med en blandning som

suddar ut gränsen mellan det traditionella och det moderna. Varje jul är det således traditionell julkonsert, varje Valborgsmässoafton, vår eller försommar blandad vårmusik.

Kören är en fyrstämmig blandad kör med för närvarande ett tjugofemtal aktiva sångare i alla åldrar. Alla stämmor är väl representerade men tillskott av sångare från 13 år och uppåt är alltid välkomna. Viss körvana underlättar. Körövning äger rum varje lördag i Adelsö Hembygdsgård kl 11.00-13.15. Vid vissa övningar har kören också en extra sångpedagog närvarande.

Anmälan och frågor ställs till Johan Wallnäs på birkakoren@gmail.com eller 0739-245828.

BR

HÅLLER HISTORIEN LEVANDE

Hembygd förelningen eller Hembygdslaget som man kallar sig, brinner för att hålla liv i öns historia. För här finns mycket att historia vårda. Under mörka kvällar samlas med jämna mellanrum ett 30-tal medlemmar och går igenom olika aspekter. Under våren till exempel, Lindbys och Stenbys historia och hur skolorna har utvecklats på ön. Föreningen ordnar också utflykter och vandringar till intressanta platser. Hembygdslaget, som har cirka 100 medlemmar, arbetar för att värna och vårda hembygdens miljö och kulturarv. Ett bildarkiv med unika bilder från öns historia har byggts upp.

I föreningens uppgifter ingår att ansvara för Uppgården vid Hov-

gården, hembygdsmuseet uppbyggt av Kalle-Ville Jacobson samt bagarstugan där det bakas på gammaldags sätt.

I början av augusti varje år anordnas en hembygdsdag i Uppgården med försäljning av hemslöjdsprodukter, lokalt odlade grönsaker, demonstration av gamla hantverksmetoder. Hembygdsdagarna har alltid ett särskilt tema som det informeras om. Hundratal besökare brukar räknas in.

– I tider när det mesta handlar om globaliseringens effekter på gott och ont, är det avkopplande och berikande att ägna sig åt hembygdshistoria, säger ordförande Anders Sahlén.

BR

NYTT NAMN: ALSNU VIKINGAR

Alsnu Vikingar är en ideell förening med säte alldeles intill världsarvet Hovgården. De håller till på ett område som heter Alsnu Udd, nedanför festplatsen. Där bygger de en vikingatida gård som kallas Alsnu Gård.

Syftet är att genom att återskapa vikingatida levnadsvillkoren i form av miljö, hantverk, jordbruk och handel. Föreningen vill skapa

intresse och sprida kunskap om en lokal fornkultur vitt skild från vår egen. För att på så vis skapa förutsättningar till förståelse och förlikning mellan kulturer i hela världen.

Föreningens vision är att i samverkan med skolor, myndigheter, entreprenörer och utomstående aktörer skapa både en pedagogisk plattform och mötesplats i ett nav av lokala

Alsnu Vikingar demonstrerar Vikingatida stridsteknik

verksamheter som lyfter betydelsen av Hovgården, Adelsö i tid och historia.

Verksamheten består av flera delaktiviteter:

- Alsnu Gård, föreningens hem, en plats för arkeologiska experiment, möten, gillen och andra aktiviteter.
- Alsnu Skeppslag sköter om och seglar med vikingaskeppet Saga, som föreningen äger.
- Alsnu Hird tränar vikingatida stridsteknik.
- Alsnu Hantverk arbetar med vikingatida hantverk.
- Alsnu Bågskyttar skjuter långbåge och fördjupar sig inom det vikingati-

da bågskyttet.

Alsnu Vikingar arrangerar aktiviteter året runt. Vissa aktiviteter är bara för medlemmar, och andra är öppna för allmänheten. Föreningen har ett 70-tal medlemmar.

– Vi har många långvariga entusiaster som gör stora insatser med små medel, med målet att förverkliga en gemensam dröm om en äkta vikingatida gård. Detta kommer att bli en aktiv plats med genuin och fantasieggande atmosfär till glädje för både små och stora vikingar, säger Robert Oberascher, ordförande i Alsnu Vikingar.

BR

Stenby Trädgård

Närodlat, Obesprutat och hållbart Växelbruk

Öppet från och med juli och så länge som vi har grönsaker. När säsongen är över tar vi ner skyltarna vid nerfarten. Inga kemiska bekämpningsmedel. Ekologiska fröer och plantor där vi får tag på dom. Eget gödsel från våra hästar, får & kor. Vi samarbetar med andra lokala leverantörer. Ta gärna tid för en kopp nybryggt kaffe!

Telefon: 08-56051431, mobil : 070 5106400, www.stenbytradgard.se

**miljö
buss.se**

070-748 35 90
info@miljobuss.se

Välkommen till Adelsö Miljö Buss AB
Ett rent bussbolag med miljön i tanken!

EGEN EL OCH MOBILSAMÅKNING

Den 24 mars invigde Gröna Ön Adelsö sin första utåtriktade aktivitet med ett välkomstparty i Pannrummet. 75 personer köade i den första vårsolen för att lyssna på dagens tema: mobilsamåkning.

Det mycket praktiska systemet för att via mobiltelefon organisera samåkning såg dagens ljus i Tolg, en liten by utanför Växjö. En av initiativtagarna, Maja Söderberg, hade rest upp till Adelsö för att berätta om hur livet i Tolg underlättats sedan byborna tagit saken i egna händer. Där som här, råder glebygdsförhållanden med dåliga bussförbindelser och långa avstånd. Och där som här rullar många halvtomma bilar på vägarna.

Ett lättanvänt tekniskt system byggdes av webbyrån Websearch Professional. Samtidigt förankrades idén i byn. När Mobilsamåkning i Tolg hade varit igång i elva månader hade socknens cirka 500 invånare redan samåkt 2000 mil. Som grädde på moset utsågs systemet till Årets Landsbygdsinnovation 2011! Gäster i Pannrummet under eftermiddagen var också Lars Carlsson från Länsstyrelsens landsbygdsprogram och Angelica Aronsson, Ekerö kommuns

miljösamordnare. Lars Carlsson väckte förhoppningar med sina funderingar kring hur Länsstyrelsen skulle kunna medfinansiera mobilsamåkning som ett pilotprojekt för just Adelsö. Kvällen avslutades med välkomstskål i baren, middag och musik med Återvinningsbandet.

Den 24 maj gick en andra föreläsning av stapeln i Pannrummet: Sven-Ove Axelsson med företaget EC Nordic föreläste om olika lösningar för att spara el eller värme med solpaneler. Han lovade att utforma paketlösningar för solceller till specialpriser för medlemmar i Gröna Ön Adelsö. Runt 30 personer lyssnade och åt av den goda nässelsoppan och det nybakta brödet i solskenet.

Kombinationen nyttig föreläsning-lunch fortsätter under hösten i Pannrummet. Teman och tider är ännu inte helt fastställda. Klart är att en föreläsning kommer att informera mer om mobilsamåkning. Föreslagna men inte fastslagna ämnen handlar om fabrikstillsatser i maten och kompostering.

Den som vill veta mer om hur mobilsamåkning fungerar hittar en detaljerad beskrivning på Gröna Öns hemsida: www.grönaönadelsö.se

Ingela Westerberg

Adelsö Kyrkliga Syförening 1945

Adelsö Kyrkliga Syförening 1992

KYRKLIGA SYFÖRENINGEN FYLLER 100 ÅR!

Firas med högtidsgudstjänst i kyrkan och vårlunch i Hembygdsgården.

– Våren 1912 bildades Adelsö Kyrkliga Syförening. Nu blir det jubileum, berättar föreningens ordförande Birgitta Lindblad.

Det blir högtidsgudstjänst i kyrkan och vårlunch i Hembygdsgården i

slutet av maj med ett hundratal inbjudna gäster.

Verksamheten var mer omfattande förr, men fortfarande träffas man en måndag i månaden. Ett tiotal medlemmar finns kvar. Genom åren har

föreningen ordnat auktioner på handarbeten, kaffeserveringar och mycket annat. Därigenom har förvånansvärt mycket pengar kunnat skänkas till olika angelägna ändamål. Exempelvis Lutherhjälpen, Svenska kyrkan i utlandet och fadderbarnet i Otepää i Estland. Föreningen har också stöttat diakonissorna i församlingen.

I samband med att kyrkan tog över Hembygdsgården har föreningen och dess vävstuga bland annat skänkt

ett 60-tal dukar till de nya borden, fina vävda festremsor och nya gardiner. Kyrkan har bland annat fått antependier och andra textilier samt bidrag till knäfallet i läder framför altaret.

– Vi är stolta över vad vår förening har uträttat på Adelsö under 100 år. Alla, som nu är med, är äldre. Vi får se hur länge vi orkar. Men är det några yngre, som vill vara med, är de välkomna, säger Birgitta Lindblad.

BR

KUNG LADULÅS ÅTERUPPSTÅR

Det historiska dramat Kung Ladulås har nypremiär den 4 juli. I år kommer föreställningen, som förra året blev en publiksuccé, att spelas i Stenby Trädgård.

Det är i princip samma föreställning som i Adelsö kyrka förra sommaren. En nyhet är att biskop Bengt spelas av skådespelaren Peter Falkenberg.

– Magnus Ladulås är en fascinerande person. Han var en maktspelare av rang och påminner faktiskt om en maffialedare av typ Soprano. Bland annat lyckades han ta kungamakten från sin bror Valdemar, säger Beryl Kornhill, som svarar för både manus och regi och som också spelar Magnus Ladulås' drottning Helwig som äldre. Förra sommaren sågs Kung Ladulås av närmare 500 personer vid fyra föreställningar. Det var många som inte fick plats. I år blir det åtta föreställningar. En stor "amfiteater" kommer att byggas nedanför Pannrummet.

De flesta på Adelsö har väl redan sett Ladulås. Kommer publiken att räcka till åtta föreställningar?

– Absolut! Det var många som inte såg den förra året. Och vi kommer också att göra en bred mark-

nadsföring långt utanför Adelsö. Tanken är att skapa ett årligen återkommande spel som sätter Adelsö och Världsarvet i fokus, säger Beryl Kornhill.

Det blir också en massa olika aktiviteter i anslutning till föreställningen: Kalle Runrystare visar Alsnöhus, teaterbuffé på Stenby Säteri och häst och vagn från färjan. Hembygdslaget visar en utställning om Magnus Ladulås. Och det blir medeltidsstämning med riddare till häst på spelplatsen. Årets iscensättning har fått stöd från bland andra Länsstyrelsen, Ekerö kommun och Studieförbundet. I höst spelas Ladulås fyra gånger på Historiska Museet.

Till skillnad från förra året kommer alltså Kung Ladulås inte att få uppföras i Adelsö kyrka i sommar. Detta har kyrkan satt stopp för. Många Adelsöbor är upprörda och besvikna över kyrkans beslut, eftersom detta historiska drama passar så bra i kyrkan och i den historiska miljön, där Magnus Ladulås verkade. Man undrar om detta innebär en ny restriktiv och inskränkt policy mot kulturverksamhet i kyrkan. Ska den öppna kyrka vi tidigare haft på Adelsö bli mer sluten frågar man sig oroligt.

Kyrkoherde Staffan Eklund i Ekerö Pastorat, är den som fattat beslutet. Han säger sig inte ha någon principiell invändning mot att Kung Ladulås spelas i kyrkan. Men att problemet är ett väldigt tufft budgetläge och att kyrkan inte har pengar till de kringkostnader som behövs för att genomföra detta projekt. Han menar att kyrkan måste prioritera sina kärnverksamheter, bland annat för barn och ungdomar, till exempel konfirmandverksamheten.

– Brandsäkerhetsargumentet, som har nämnts är inget huvudskäl. Vår ordinarie gudstjänstverksamhet med

mycket folk och med många levande ljus vid de stora högtiderna innebär också risker för brandsäkerheten, säger Staffan Eklund.

Dessutom säger Staffan Eklund att de bägge personer som varit engagerade i denna teaterverksamhet förra året har slutat: Prästen Svän Fogelqvist och kantorn Carina Einarsson. Den nya prästen och den nya kantorn måste få bli varma i kläderna.

– Men detta beslut är inte hugget i sten för all framtid. Kyrkan ska vara öppen för olika aktiviteter, säger Staffan Eklund.

Björn Rydberg

Resultat av Annadagens stormhärjningar, fotot taget i backen ovanför Pannrummet.

FOTO: LASSE CARLSSON

Oklart ansvar för Dagmars framfart

Stormen Dagmar drog med full kraft in över Mäläröarna på Annandagen förra året. Elavbrottet varade på sina håll ett helt dygn. Men Fortum är osäker på hur långt ansvaret för trädröjningen sträcker sig.

Marielundsområdet och Sättra på Adelsö fick behålla strömmen. Men ju längre söderut på Adelsö man kom, desto längre varade strömavbrottet.

Hovgården och Hallsta fick tillbaka strömmen först framåt kvällen den 27 december. I Gredby Backe, i Mälby och i större delen av Lindby var det mörkt ytterligare ett dygn fram till senkvällen den 28 december. Konstigt nog fick en del hushåll i Alviken behålla strömmen hela tiden.

Stormen var kraftig. Säkerhetsföreskrifter medförde att montörernas arbete i första hand måste ske under dygnets ljusare timmar. Den första åtgärden var att frilägga vägar för transporter, även montörernas arbetsbilar. Träd hade på flera platser fallit mot ledningarna. Det är olyckligt men med nuvarande kabelsystem ofrånkomligt att södra delen av ön drabbas hårdast.

Intressant är att Fortum håller på att anlägga en vattenkabel från

Gröna Ön Adelsö växer, bli medlem du också!

Som medlem får du:

- Reducerat pris på våra Sopplunch-föreläsningar
- Ett unikt paketerbjudande på solpaneler
- Möjlighet att följa med på intressanta studieresor

G
röna ön
grönaönadelsö.se

För mer information besök
www.grönaönadelsö.se
eller kontakta ordf. Staffan Eriksson
telefon 08-560 240 61

Vill du stödja föreningen och bli medlem:
Årsavgift 200:- BankGiro 249-0704

Lönnviken på Ekerö. Den ger redan nu el till Björkö och Kurö. Att en del hushåll i Alviken hade ström trots stormen, beror på att de är anslutna till denna kabel. Det är planerat att den ska gå som jordkabel till vissa delar av Adelsö och dessutom anslutas till luftkabelnätet, ett projekt som kommer att ta flera år.

Värna Adelsö har haft kontakt med Magnus Aldén på Fortums driftcentral i Karlstad, för att få besked om hur lång tid utbyggnaden av vattenkabeln med anslutningar till Adelsö beräknas ta. Eftersom luftledningar rimligen kommer att finnas kvar har vi också fått löfte om att få en begrip- lig beskrivning av elnätet på Adelsö. Detta för att vi bättre ska kunna för- stå vad som händer vid strömbrott och för att vi bättre ska känna till var

trädröjningar kan göra framtida nytta. Värna Adelsö har emellertid ännu inte fått de besked vi är utlova- de, vi fortsätter att trycka på.

– Fortum vet att företaget har ansvar för trädröjning vid företags elstationer. Men det är oklart vem som har ansvaret för ledningsgatorna mellan elstationerna. Det är inte omöjligt att visst ansvar för att fälla träd i farozonen kan falla på markä- gare, menar Magnus Aldén.

Säkrare på vad som gäller är däremot Anders Sjögren, ansvarig för planeringen av kabelnätet på Mälar- öarna:

– Fortums ansvar gäller enbart elgatorna och elstationerna. Allt övrigt är markägarens ansvar, säger han.

Jan Gertz

Frutten's Biprodukter

Mälbyvägen 24 Lindby
tel 08 892005

Återvinningsstation – men var?

FTI AB har på Tekniska kontorets förslag sökt bygglov vid färjeläget. Fem parkeringsplatser försvinner.

FOTO: OVE WESTERBERG

Förpacknings- och tidningsinsam- lingen FTI AB har äntligen bygglov på gång för en återvinningsstation på Adelsö – på parkeringen vid färjan. Av ansökan framgår att fem parke- ringsplatser skulle försvinna. Men sakägare fick tid på sig att komma med synpunkter endast fram till den 27 maj.

Ove Wallin och Solveig Brunstedt (båda centerpartister) är engagerade i frågan. De anser att den tidigare turistbussparkeringen på kommunal mark vid början av Hovgårdsbergs- vägen är lämpligare.

Just den placeringen har tidigare föreslagits av Stadsarkitektkontoret, men efter klagomål från boende i närheten gick ärendet i stå. Ove Wallin vill ändå inte släppa idén. Han och Solveig Brunstedt lämnade in en interpellation i ärendet till kommun- fullmäktige förra året.

– Parkeringen vid färjan är alldeles för trång. Dessutom kommer en

tömningsbil mitt i färjekön att skapa kaos, säger Ove Wallin.

Interpellationen har uppenbarligen inte satt några spår i kommunhuset och Regionchefen för FTI AB Lars Hafvenström säger att kommunen inte har anvisat någon annan plats för en återvinningsanläggning än just bilparkeringen vid färjeläget.

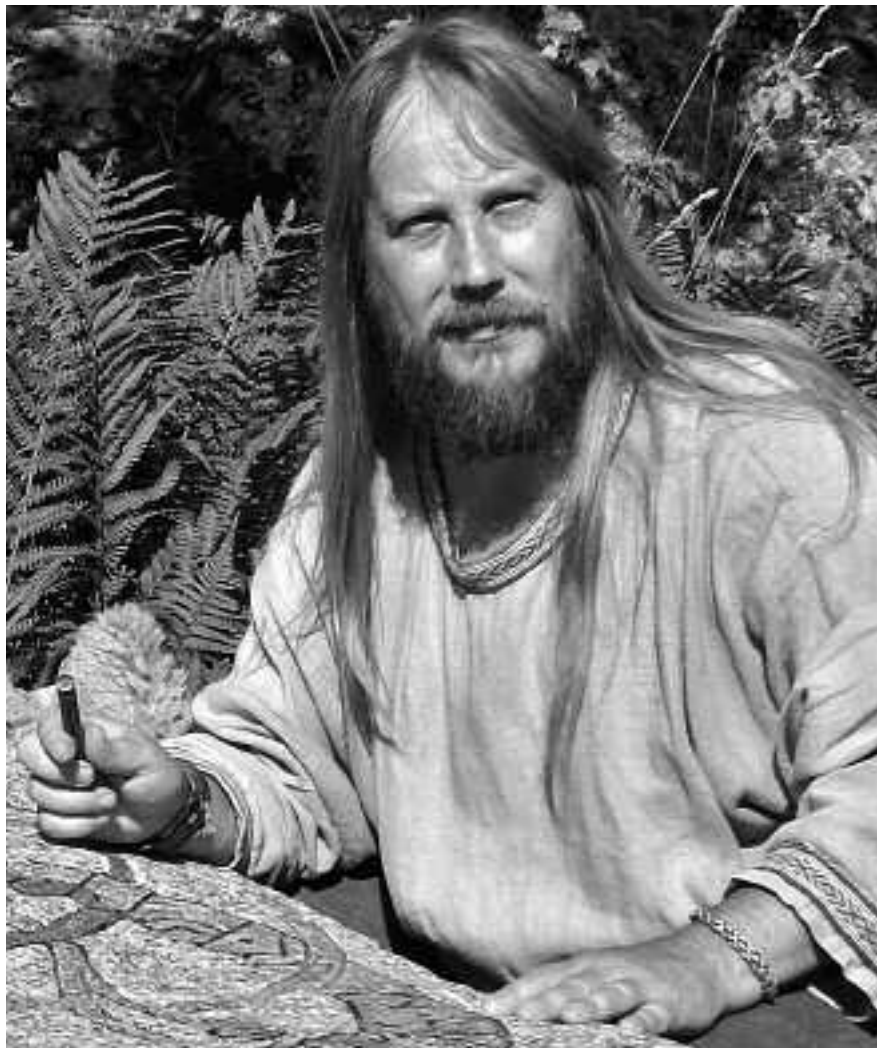
En synpunkt som framförts – om nu platsen vid parkeringen är spi- kad – är att eftersom området i an- slutning till parkeringen är kommun- al mark, skulle en ny infart kunna ordnas och samtidigt en anslutande återvinningsstation som inte stjäl några parkeringsplatser.

Utöver placeringen är det viktigt att Adelsös entré – med närhet till Världsarvet Hovgården – får en snyggare utformad sorteringsanlägg- ning än de sedvanliga plåtburkarna.

Värna Adelsö har i brev framfört ovanstående synpunkter till kommunen.

Ingela Westerberg

Adelsöprofilen

Runrystare, historisk guide, webbdesigner och vårdare på Sättra. Och han har fortfarande en giltig taxilegitimation. Kalle Runrystare är nog Adelsös mångsidigaste person. Vi träffar honom för ett samtal på den lilla idylliska gården Harbacken i Lindby. Här har han och hans familj bott sen

1999. Historieintresset går som en röd tråd genom Kalles liv. Redan som 11–12-åring gjorde han en utgrävning av en gammal husgrund. När han hittade ett gammalt mynt från 1624 var lyckan fullständig.

Historieintresset ledde snabbt över till runstenar.

– Alla runexperter är mest intresserade av runinskriften. Men jag tycker att ornamentiken och färgen, själva konstverket är lika viktiga. Och det är intressant att fundera på de olika ristare, konstnärer som har gjort stenarna, säger Kalle.

Men han tycker förstas att budskapet också är intressant att fundera över. Runstenarna är oftast en markering av ättens äganderätt till jorden. En sorts lagfarter och testamenten, kanske också revirpinkning och skryt.

De flesta runstenar är kristna. Och de flesta står där gränsen mellan hedendom och kristendom låg oförändrad flera hundra år, det vill säga norr om Mälardalen (till exempel i Täby och Sollentuna). Merparten av dem kom till för ungefär 1000 år sen. På Adelsö finns fem runstenar i växlande skick. Ett par är inmurade i kyrkan. Bäst bevarad är runstenen på Hovgården.

Intresset för själva runkonsten (ornamentiken) har lett till att Kalle nu tillverkar runstenar för försäljning. Han gör två-tre runstenar per år. En runsten kostar mellan 30 och 80 000

kronor och kan väga upp till 10 ton. Det svåraste är egentligen inte ristningen utan allt som ska vara klart innan han börjar rista. Först måste det finnas en bra sten. Sen ska ornamentiken och färgen bestämmas och förstås budskapet, som måste vara väldigt kort och koncist.

– Jag brukar be kunderna att tala om vad som de vill säga på stenen och sen bearbetar jag budskapet, säger Kalle. Själva ristandet gör Kalle med i princip samma verktyg som de gamla ristarna: Slägga och järn. Skillnaden är att de gamla ristarna hade en stålspets som måste hårdas om i ett kör medan Kalle har en mejsel med en hårdmetallspets som är mer stryktålig.

Nu håller Kalle på att bygga upp en Runstenspark hemma vid Harbacken. Där finns kopior av intressanta runstenar i Sverige och några av hans egna verk också samt hans runstensverkstad. Hit ska intressera-

Kalle Runrystare
Heter egentligen:

Karl Dahlberg

Gift med: Ellinor

Barn: En dotter 25 som är lokförare. Två bonusbarn.

Född: 1964

Bor: Harbacken, Lindby

Hemsida:

www.runstensparken.se

de, grupper och enskilda, kunna komma och titta på både nya och gamla runstenar och få information av Kalle. Tanken är att det ska bli allt fler runstenskopior och att det också ska finnas skriftlig information om dem och om hur man hittar originalen via kartor och GPS.

Parallellt med runstenarna är Kalle en ofta utnyttjad historisk guide för Världsarvet och Alsnöhus. Han har gjort en uppskattad fyllig broschyr om Hovgården och Världsarvet, en ny upplaga är på gång.

Han tycker inte att Riksantikvarieämbetet sköter Världsarvet särskilt bra och anser att informationen är bristfällig. Stora träd skymmer utsikten mot Birka. Kalle har förgäves försökt få Riksantikvarieämbetet att fälla träden. Strömmas båttrafik mellan Birka och Hovgården fungerar dåligt men Kalle ser med glädje hur nya uppstickare tar sig fram med mindre och mer flexibla båtar som även har tätare turer.

– Adelsö är en fantastisk ö. Vi måste vara rädda om alla natur- och kulturvärden. Utvecklingen måste ske varsamt.

– Dessutom är här en så trevlig stämning med många aktiviteter där

Ofta anlitad Guide vid Hovgårdsområdet

gamla och unga arbetar tillsammans i till exempel de många väldigt aktiva föreningarna. Mycket beror nog på att vi är just en ö. Att vi har färja och inte en bro tycker Kalle.

– Men jag avskyr är hur det moderna skogsbruket bedrivs. Titta till exempel på Hallstaskogen. Där har man först kalhuggit ett stort område. Sen har en så kallad skogsplöjning gjorts. På satellitbilder över Adelsö ser man att cirka 10 procent av all mark är helt förstörd av först kalhyggen och sedan hyggesplöjning där både fauna och historiska värden gått förlorade för all framtid.

Björn Rydberg

Bildekal!

Värna Adelsös dekal att sätta på bilen finns att köpa för fem kronor. Beställ av vår kassör Mats Lundgren på telefon 560 521 75.

WMR MASKIN & TRÄDGÅRD AB

Service och reparation av bilar, båtar och maskiner

På entreprenad:

utför vi trädgårdsarbeten
och anläggningsarbeten

Verkstad och bokning:

08-560 521 00

Kassa och butik:

08-560 521 06

E-post: info@wmrmaskin.se

Fax: 08-560 521 00

JOUR: 070-202 90 19 – Vid AKUT hjälp!

WMR driver även:

Café Hovgården

Sommarecafé intill Världsarvsområdet

Öppettider maj: fredag till söndag 11-16

Från 1 juni till 31 augusti: alla dagar 11-16

FOTO: LASSIE CARLSSON

Nytt rederi sticker upp

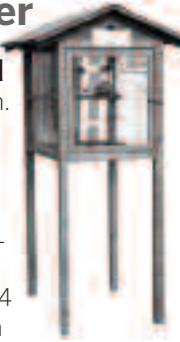
Även i sommar fortsätter Strömma att missköta trafiken mellan Adelsö (Hovgården) och Björkö. Trafiken kommer inte igång förrän den 1 juli och den avslutas redan den 12 augusti. Och det blir bara en tur fram och tillbaka per dag. Från Hovgården 11.45 och tillbaka från Björkö 15.30. (Kostar 230 kronor tur och retur).

Men det finns en ny uppstickare som tar upp konkurrensen med Strömma: Adelsö Turist och Sjötrafik kommer dagligen att köra fyra turer från Hovgården till Björkö, den första 10.30 och tre turer tillbaka, den sista 16.00. Biljetten kostar 150 kronor för tur och retur. Precis som Adelsöfärjan kan företaget köra extraturer om det är många passagerare. Trafiken började den 15 maj och pågår till den 15 september. Den båt som används heter m/s Gäddan och tar 12 personer. Rederiet har en båt till i reserv om det blir mycket passagerare.

– Vi startade lite på prov förra sommaren. Och det gick över förväntan. I sommar kör vi i betydligt större omfattning, säger Rolph Johansson, skeppare på Adelsö Turist och Sjötrafik.

Ytterligare en möjlighet att ta sig till Björkö från Hovgården till Björkö är att åka med ångfartyget Ejdern. Den går från Hovgården till Björkö fem lördagar i sommar. Avgångstiden är 14.40. Men då måste man åka tillbaka med någon av de andra båtarna för Ejdern gör ingen tur tillbaka till Adelsö utan den går direkt hem till Södertälje.

BR

Sättrasnickerier

Sättra planteringsbord
med ho 1600:- och 1200:- utan.
Levereras gratis på Adelsön.
Kan måttbeställas.

Sättra småfågelkrog
låt småfåglarna äta ifred från
katter och rövarfåglar för 850:-

Beställ av Tommy 0703-879194
eller ovewesterberg@telia.com

Ekerös kulturstipendium till Beryl Kornhill!

Beryl Kornhill har tilldelats Ekerö kommuns Kulturstipendium för 2012 på 20 000 kronor. Motiveringen lyder: "Hon har under många år bidragit till olika former av kulturupplevelser. Hon smälter samman teater, konst, sång och berättelser. Temat är ofta Ekerös Historia och då särskilt sådant som utspelat sig på Adelsö.

Teaterspelen har handlat om vikingakvinnan Gerlög, drottning Kristina, Hildegard av Bingen, munken Ansgar samt kung Magnus Ladulås. Beryl Kornhill utbildar också vuxna och ungdomar i olika ensembler på Adelsö, Munsö och Ekerö. Hon är kulturentreprenören som samarbetar med näringsidkare och företagare. Den kulturella upplevelsen har ytterligare en dimension, nämligen att skapa intresse och marknadsföra vår historia för fler än de som bor i vår kommun."

Stipendiet har i år inte delats utan hela summan går till Beryl.

BR

Tre trädgårdar och en runstenspark

Tre trädgårdar på Adelsö öppnas för allmänheten några dagar i sommar:

- Sjövik, ett genuint "skärgårdshemman" alldeles vid färjläget, där Anita Björk och Staffan Eriksson visar sitt hus och sina odlingar.
- Fem minuter därifrån ligger Villa Spelrum. En liten tomt med en stor trädgård som Beryl Kornhill förevisar.
- Via en naturstig kommer man till Stenby Trädgård som är professionellt driven. Där finns både kor och får. Maria och Torbjörn Svensson tar emot.

Dessutom ingår Kalle Runristares runstenspark i Lindby besöket (Se intervjun med Kalle).

Hela paketet kostar 250 kronor och har marknadsförts bland annat via Studieförbundet och på Trädgårdsmässan. Ett nytt sätt att få turister att komma till Adelsö.

BR

Korta nyheter

Adelsö får egen liten buss

Kanske en sån här

Arriva kommer att inhandla en mindre buss för enbart adelsötrafik.

Det bekräftar Peter Lundén, Affärsområde buss på SL. Enligt honom är bussen redan beställd.

– Den kan börja rulla från och med vintertidtabellen och allra senast i december, säger han.

Frågor om busstyp, turtäthet och om bussen kommer att köra över till Sjöängensidan, besvarar han med ”vet inte”.

– Vi har lämnat in en offert, men ännu inte fått någon bekräftelse på att SL har skrivit på, säger Andy Lindelöv på Arriva Ekerö.

Även han är ovillig att gå in på detaljfrågor och säger dessutom, tvärtemot Peter Lundén, att bussen ännu inte är beställd.

– Först när vi har sett påskriften kan vi bestämma fordonstyp och beställa en buss. Så det blir bara en buss?

– Ja, och om den blir trasig så får en vanlig buss ta över.

Beträffande frågan om turtäthet säger han att ”jag kan tänka mig att det blir ungefär som förut”.

Värna Adelsö har tidigare vid ett besök på Arriva Sveriges kontor blivit presenterade bilder på en buss av märket MAN, tre meter kortare än dagens bus-sar och någon decimeter smalare.

IW

Adelsö krog säljs på Blocket

”Ta tillfället i akt att förvärva en välkänd och fin restaurang med goda utvecklingsmöjligheter”.

Adelsö krog annonseras ut på Blocket, nu med priset sänkt från 3,5 till 2,5 miljoner.

– 2,5 miljoner täcker inte vad jag har lagt ut för att bygga ut. Men eftersom jag vill att krogen ska drivas seröst och långsiktigt fanns inget alternativ, säger ägaren Christer Dahlgqvist. Jag har haft några spekulanter, men de har inte varit seriösa. Jag är övertygad om att med rätt ledning kommer krogen att långsiktigt bära sig. Den gick runt när jag drev den. Om inte min fru blivit sjuk skulle jag ha fortsatt med det.

IW

Maxo's produkter

Finns i välsorterade livsmedelsbutiker!

www.maxos.se

Stockholms närmaste äggproducent

SOMMAREVENEMANG

Tisdagar kl 18-20 på Adelsöwallen **brännbolls- och idrottsträff** där alla åldrar möts i trivsamt gemenskap. www.adelsoif.se

26, 27 maj samt 4, 5, 11, 12, 18, 19 augusti kl 10-17. Tre trädgårdar och en runstenspark. www.gronaonadelsö.se/tre-trädgårdar-och-en-runstenspark.html

2 juni Hoppets ö Kurön fyller 100 år. Allmänhetens dag, gratis båt från Hovgården. Anmäl besöket på hemsidan. www.kuron.se

9 juni kl 18 Birkakörens Vårkonsert i Adelsö Kyrka

9-10 juni Vikingafestival med Alsnu Vikingar på Alsnu udd. www.alsnu.se

22 juni kl 12-15 Midsommarfirande på Adelsö festplats. www.adelsoif.se

23 juni kl 13 Midsommardagsderby på Adelsöwallen. www.adelsoif.se

30 juni danskväll med Callinaz, **14 juli** Segerström Band, **25 augusti** Zekes. **Sommarens danskvällar** på Adelsö festplats kl 20-01. www.adelsoif.se

4, 5, 7, 8, 11, 12, 14, 15 juli kl 19 i Stenby Trädgård. **Kung Ladulås.** www.kornhill.eu/kung-ladulas.html

5, 12, 19 och 26 juli kl 19.15-20.15 Utomhusgymnastik/aerobic på Adelsöwallen till musik. www.adelsoif.se

11 juli kl 19-21 Allsång i Hembygdsgården med Skärholmens Dragspelklubb. www.adelso.nu

4 augusti kl 20-01 Rockfest på Adelsö festplats med Led Boots. Se affischer, förnamlan krävs.

11-12 augusti Musikfestival på Sättra. Livemusik med något för alla smaker, från samba till rock. Mer info kommer.

12 augusti kl 11- Hembygdsgården med Adelsö hembygdsdag vid hembygdsgården Uppgården. Årets tema är gamla arbetsredskap. www.adelso.nu/ahl/index.html

Adelsö-Munsö församlings kyrkliga aktiviteter se: www.svenskakyrkan.se